LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010 Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS

PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā *2018. gada 14. novembrī*

Satversmes tiesa šādā sastāvā: rīcības sēdes priekšsēdētāja Ineta Ziemele, tiesneši Sanita Osipova, Aldis Laviņš, Gunārs Kusiņš, Daiga Rezevska, Jānis Neimanis un Artūrs Kučs,

rīcības sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 150/2018), kuru iesniedzis Ansis Ataols Bērziņš (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs),

konstatēja:

1. No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu:

1.1. atzīt Ministru kabineta 2006. gada 30. maija noteikumu Nr. 423 „Brīvības atņemšanas iestādes iekšējās kārtības noteikumi" (turpmāk – Noteikumi Nr. 423) 40. punktu, ciktāl tas neattiecas uz personālajiem skaitļotājiem, (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 112. pantam;

1.2. atzīt Noteikumus Nr. 423 par neatbilstošiem Satversmes 64. pantam;

1.3. noteikt pagaidu tiesību aizsardzības līdzekli – uzdot Ieslodzījuma vietu pārvaldei atļaut Pieteikuma iesniedzējam lietot viņa personālo portatīvo skaitļotāju.

2. Noteikumi Nr. 423 nosaka brīvības atņemšanas iestādes iekšējo kārtību. Savukārt šo noteikumu 40. punkts noteic, ka, saņemot brīvības atņemšanas iestādes administrācijas atļauju, notiesātie kamerās un koplietošanas telpās dienas kārtībā noteiktajā laikā var lietot personiskos radiouztvērējus, televizorus un tiem

pievienojamās videospēles. Brīvības atņemšanas iestādes veikalā iegādāto pārtikas produktu saglabāšanai un sagatavošanai atļauts izmantot personiskos ledusskapjus un elektriskos ūdens sildītājus.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;

2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;

3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.^{3} panta prasībām;

4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;

5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Satversmes tiesas kompetence ir noteikta Satversmes 85. pantā, kā arī Satversmes tiesas likuma 1. un 16. pantā.

4.1. Satversmes tiesas likuma 16. panta 3. punkts noteic, ka Satversmes tiesa izskata lietas par citu normatīvo aktu vai to daļu atbilstību augstāka juridiska spēka tiesību normām.

Tādējādi šā lēmuma 1.1. un 1.2. apakšpunktā norādītais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

4.2. Pieteikuma iesniedzējs lūdz noteikt arī pagaidu tiesību aizsardzības līdzekli – uzdot Ieslodzījuma vietu pārvaldei atļaut Pieteikuma iesniedzējam lietot viņa personālo portatīvo skaitļotāju.

Satversmes tiesa ir vairākkārt norādījusi, ka Satversmes tiesas likuma 19.^{2} panta piektajā daļā ir paredzēts viens pagaidu tiesību aizsardzības līdzeklis – tiesas nolēmuma izpildes apturēšana (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2007. gada 10. maija lēmuma lietā Nr. 2007-10-0102 6. punktu*). Konstitucionālās sūdzības gadījumā likumdevējs nav

paredzējis citus pagaidu tiesību aizsardzības līdzekļus (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2015. gada 4. februāra rīcības sēdes lēmuma lietā Nr. 2015-03-01 7. punktu*).

Līdz ar to šā lēmuma 1.3. apakšpunktā norādītā lūguma izlemšana neietilpst Satversmes tiesas kompetencē.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.^{2} pantā noteiktās prasības.

6. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.^{2} panta pirmajai daļai konstitucionālo sūdzību var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka viņai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Turklāt šā likuma 19.^{2} panta sestās daļas 1. punkts prasa pamatot, ka ir aizskartas Satversmē noteiktās pieteikuma iesniedzēja pamattiesības.

6.1. No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs atrodas brīvības atņemšanas iestādē. Viņš ir lūdzis brīvības atņemšanas iestādes priekšniekam atļauju pienesumā saņemt un lietot personīgo portatīvo skaitļotāju disertācijas izstrādāšanai. Brīvības atņemšanas iestādes priekšnieks atteicies apmierināt minēto lūgumu, tādēļ Pieteikuma iesniedzējs vērsās Ieslodzījuma vietu pārvaldē. Ieslodzījuma vietu pārvalde norādījusi, ka normatīvie akti, kas noteic priekšmetus, kurus ieslodzītās personas ir tiesīgas iegādāties, glabāt, lietot, kā arī saņemt sūtījumos vai pienesumos, neparedz tiesības lietot portatīvo skaitļotāju. Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka apstrīdētā norma aizskar viņam Satversmes 112. pantā noteiktās tiesības uz izglītību.

Līdz ar to pieteikums daļā par šā lēmuma 1.1. apakšpunktā norādīto prasījumu atbilst Satversmes tiesas likuma 19.^{2} panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

6.2. Pieteikuma iesniedzējs arī uzskata, ka Noteikumi Nr. 423 neatbilst Satversmes 64. pantam. Proti, Ministru kabinets, izdodot šos noteikumus, esot pārkāpis tam likumdevēja piešķirto pilnvarojumu.

Satversmes tiesa ir atzinusi: lai nošķirtu gadījumus, kad persona konstitucionālo sūdzību iesniedz nolūkā aizstāvēt savas tiesības, no gadījumiem, kad persona to dara vispārības labā, piemēram, citu personu tiesību aizsardzības, zinātnisku vai citādu mērķu sasniegšanas labad, nepietiek ar konstatāciju, ka persona pieder pie grupas, uz kuru tiesību norma attiecas. Personai ir jāsniedz ticams pamatojums tam, ka tiesību normas izraisītās nelabvēlīgās sekas rada viņai pamattiesību aizskārumu (*sk. Satversmes tiesas 2013. gada 10. maija sprieduma lietā Nr. 2012-16-01 22.1. punktu*).

Pieteikumā norādīts, ka sākotnēji Pieteikuma iesniedzējs vēlējies iesniegt konstitucionālo sūdzību vienīgi par apstrīdētās normas neatbilstību Satversmes 112. pantam, taču vēlāk secinājis, ka Noteikumi Nr. 423 neatbilst likumdevēja piešķirtajam pilnvarojumam. No pieteikuma secināms, ka Pieteikuma iesniedzējs apstrīd Noteikumu Nr. 423 atbilstību Satversmes 64. pantam visā to kopumā. Tomēr pieteikumā nav sniegts pamatojums tam, kādas nelabvēlīgas sekas Pieteikuma iesniedzējam rada visu Noteikumu Nr. 423, nevis tikai apstrīdētās normas, iespējamā neatbilstība Satversmes 64. pantam. Proti, Pieteikuma iesniedzējs nav sniedzis pamatojumu tam, ka Noteikumi Nr. 423 to kopumā aizskartu viņa pamattiesības.

Līdz ar to pieteikums daļā par šā lēmuma 1.2. apakšpunktā norādīto prasījumu neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.^{2} panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

7. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.^{2} panta otrajai daļai persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi gadījumā, ja viņa ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, vai arī ja personai šādu iespēju nav.

Saskaņā ar Latvijas Sodu izpildes kodeksa 47.^{1} panta otro daļu par brīvības atņemšanas iestādes priekšnieka lēmumu notiesātajam neatļaut lietot personisko sadzīves tehniku var iesniegt sūdzību Ieslodzījuma vietu pārvaldes priekšniekam. Ieslodzījuma vietu pārvaldes priekšnieka lēmums nav pārsūdzams. No pieteikuma secināms, ka Pieteikuma iesniedzējs ir izmantojis visas iespējas aizstāvēt savas tiesības

ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, jo ir pārsūdzējis brīvības atņemšanas iestādes priekšnieka lēmumu Ieslodzījuma vietu pārvaldes priekšniekam.

Satversmes tiesas likuma 19.^{2} panta ceturtās daļas pirmais teikums nosaka: „Konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā pēc pēdējās institūcijas nolēmuma spēkā stāšanās."

Konkrētajā gadījumā termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai ir skaitāms no Ieslodzījuma vietu pārvaldes priekšnieka lēmuma spēkā stāšanās brīža, tas ir, no 2018. gada 4. jūlija. Pieteikums Satversmes tiesā saņemts 2018. gada 28. septembrī. Tādējādi minētais sešu mēnešu termiņš ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums daļā par šā lēmuma 1.1. apakšpunktā norādīto prasījumu atbilst Satversmes tiesas likuma 19.^{2} panta otrajā daļā un ceturtās daļas pirmajā teikumā noteiktajām prasībām.

8. Pieteikumā ir izklāstīti lietas faktiskie apstākļi un sniegts juridiskais pamatojums par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 112. pantam. Tam ir pievienoti dokumenti, kas nepieciešami lietas apstākļu noskaidrošanai. Pieteikums atbilst arī pārējām Satversmes tiesas likuma 18. un 19.^{2} pantā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesa

nolēma:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu „Par Ministru kabineta 2006. gada 30. maija noteikumu Nr. 423 „Brīvības atņemšanas iestādes iekšējās kārtības noteikumi" 40. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 112. pantam" pēc Anša Ataola Bērziņa pieteikuma (pieteikums Nr. 150/2018).

2. Atteikties ierosināt lietu par Ministru kabineta 2006. gada 30. maija noteikumu Nr. 423 „Brīvības atņemšanas iestādes iekšējās kārtības noteikumi" atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 64. pantam.

3. Atstāt bez izskatīšanas Pieteikuma iesniedzēja lūgumu uzdot Ieslodzījuma vietu pārvaldei atļaut Ansim Ataolam Bērziņam lietot viņa personālo portatīvo skaitļotāju.

4. Uzaicināt institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Ministru kabinetu – **līdz 2019. gada 14. janvārim** iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Rīcības sēdes priekšsēdētāja I. Ziemele